

Andrzej Cetera

Zawada, st. 1, gm. Tarnów, woj.
tarnowskie, AZP 104-66/23

Informator Archeologiczny : badania 29, 112

1995

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Zawada, st. 1
gm. Tarnów, woj. tarnowskie
AZP 104-66/23

Pracownia Archeologiczno-Konserwa-
torska w Tarnowie

Badania prowadził mgr Andrzej Cetera. Finansowane przez Minister-
stwo Kultury i Sztuki. Dziewiąty sezon badań. Grodzisko wczesno-
średniowieczne.

Grodzisko było badane stacjonarnie w latach 1982-1989. Po przerwie spowodowanej trudnościami finansowymi opracowano program dokończenia badań, obejmujący lata 1995-1997.

W 1995 r. badania koncentrowały się na rozpoznaniu fortyfikacji na wale północnym (wał II), który zamyka całość założenia obronnego od strony północnej. W najlepiej zachowanej, wschodniej części wału założono wykop o wymiarach 80 x 4 m, dzieląc go na mniejsze odcinki badawcze. Miąższość nawarstwień w wykopie wynosiła od 1 do 6,2 m. Odsłonięto drewniano-ziemną konstrukcję wału, którego szerokość mierzona u podstawy wynosiła 3 m, natomiast obecna, niepełna wysokość — 6,2 m. Regularny układ zewnętrznych warstw nasypowych stoków wału pozwala rekonstruować jego pierwotną wysokość na ok. 7,5-8 m, bez elementów wieńczącej całość konstrukcji drewnianej. Obecna różnica pomiędzy dnem fosy na przedpolu wału a jego koroną wynosi 13 m. Pierwotnie była ona znacznie większa. Zasadniczym i pierwszym elementem konstrukcyjnym wału było nieutwardzone, w przekroju stożkowate, ziemne jądro o szerokości 11,5 m i wysokości 2,4 m. W centralnej części jądra, bezpośrednio nad stropem pierwotnej próchnicy, odkryto dwie podłużne belki drewniane o średnicy 25 cm. Jądro wału usypano z ziemi pochodzącej z wnętrza grodu. Kolejnym etapem budowy umocnień było właściwe przygotowanie stoku południowego wału. Dokonano tego przez dosypanie do stoku jądra 13 różnych pod względem składu i granulacji warstw, które noszą ślady celowego ubijania. Ich łączna grubość wynosi 2,2 m.

Nasypy stoków południowego (stromy) i północnego (łagodny) wału wzniesione zostały w konstrukcji przekładkowej. Na stoku północnym wyróżniono 7 poziomów konstrukcyjnych, natomiast na stoku południowym 10. Belki miały średnicę ok. 16-20 cm i układano je w odstępach ok. 1 m. Poziomy konstrukcji drewnianych przesypane były warstwami gliny, piasku, piasku ze żwirem, kamieniami. W warstwach przesypanych znajdowała się duża ilość drewna ułożonego podłużnie. Były to różnej grubości belki, gałęzie i faszyna, które miały stabilizować sypanie warstwy. Korona wału najprawdopodobniej zwieńczona była konstrukcją drewnianą, może w postaci palisady lub pomostu. Dowodzą tego pozostałości po kilku potężnych słupach ułożonych w jednej linii.

W wyniku budowy umocnień teren, na którym zbudowano wał uległ daleko idącym przekształceniom. Pierwotny układ terenu wyznaczała próchnica uchwycona na całej długości wału pod jego nasypem. Miała ona niemal poziomy przebieg. W warstwie pierwotnej próchnicy pod nasypem stoku północnego wału znaleziono dużą ilość ceramiki archaicznej, wyłącznie ręcznie lepionej. Zrekonstruowano całe 2 naczynia, które datować należy na połowę VIII w. Są to jak dotąd najwcześniejsze okazy ceramiki wczesnośredniowiecznej z grodziska. Kontekst zalegania materiału nie wyklucza, iż może ona pochodzić z obiektu zwartego.

W warstwie akumulacyjnej wytworzonej na stoku południowym wału znaleziono materiał ceramiczny, który określa czas funkcjonowania wału. Materiał ten należałoby wstępnie datować głównie na 2. poł. X i pierwsze dziesięciolecie XI w.

Z uwagi na bardzo wczesną zimę nie zdołano zbadać fosy.

Planowana jest kontynuacja badań.

Zółwin, st. 8, gm. Międzyrzecz, woj. gorzowskie — patrz: wczesna epoka żelaza

Zółwin, st. 2 i 29, gm. Międzyrzecz, woj. gorzowskie — patrz: paleolit i mezolit